

ARM[®]mbed[™]

Programování kitu F0- Lab v C++ pomocí on line IDE mbed

Kurz praktické elektroniky pro nastupující
studenty ČVUT – FEL programu KyR

Náplň přednášky

Velmi krátké seznámení s možností programovat desku F0- LAB v C/C++ s využitím on- line IDE mbed.

Příklady na blikání LED, použití PWM, převodníku ADC

Pro bližší seznámení – najít si učebnici C; použití API mbed – viz studium bakalářských prací

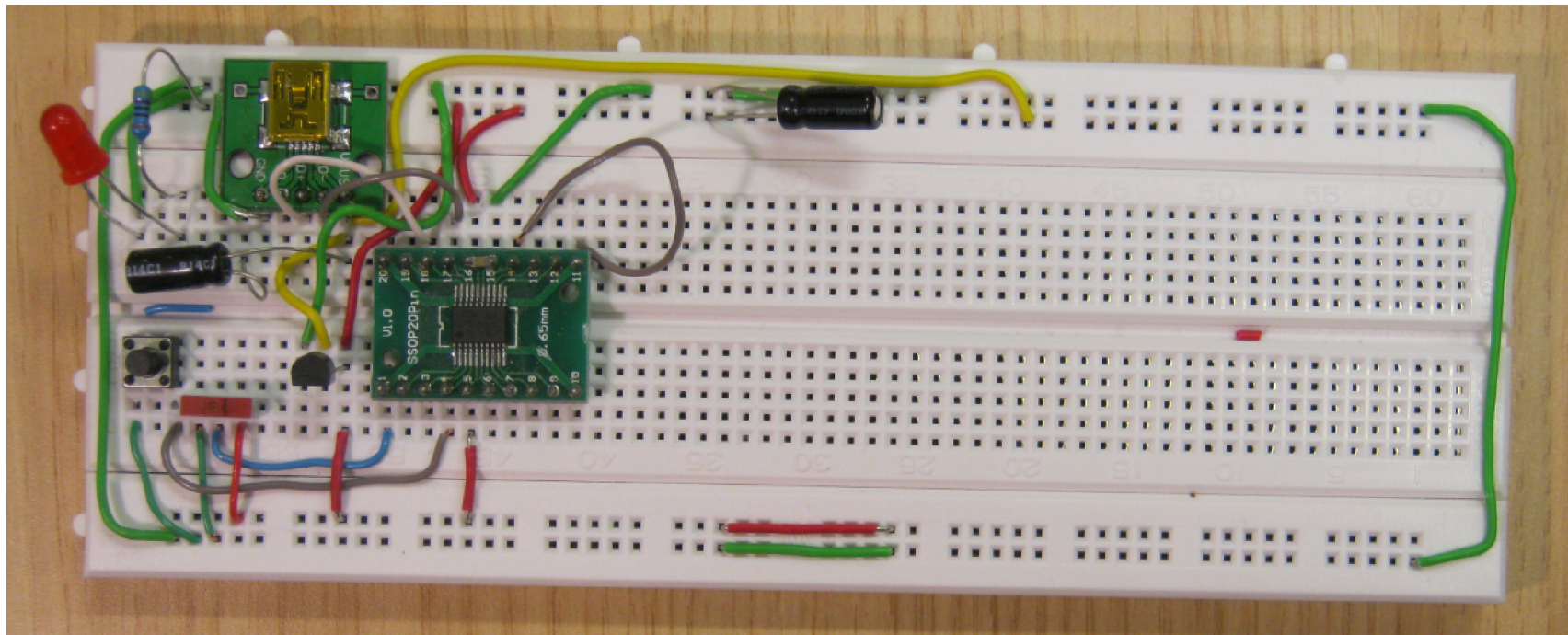
Lukáš Bielesch, Jan Kočí na:

<https://embedded.fel.cvut.cz/kurzy/elektronika/informace/program>

Další použití desky F0 - Lab

Procesor firmy STMicroelectronics **STM32F042F6P6**
s jádrem ARM Cortex – M0, stejný jako v deskách ST Nucleo

Je nějaká možnost **tvorby programů** pro jednoduché nenáročné aplikace bez studia struktury procesoru (nastavování periferií,.....)?

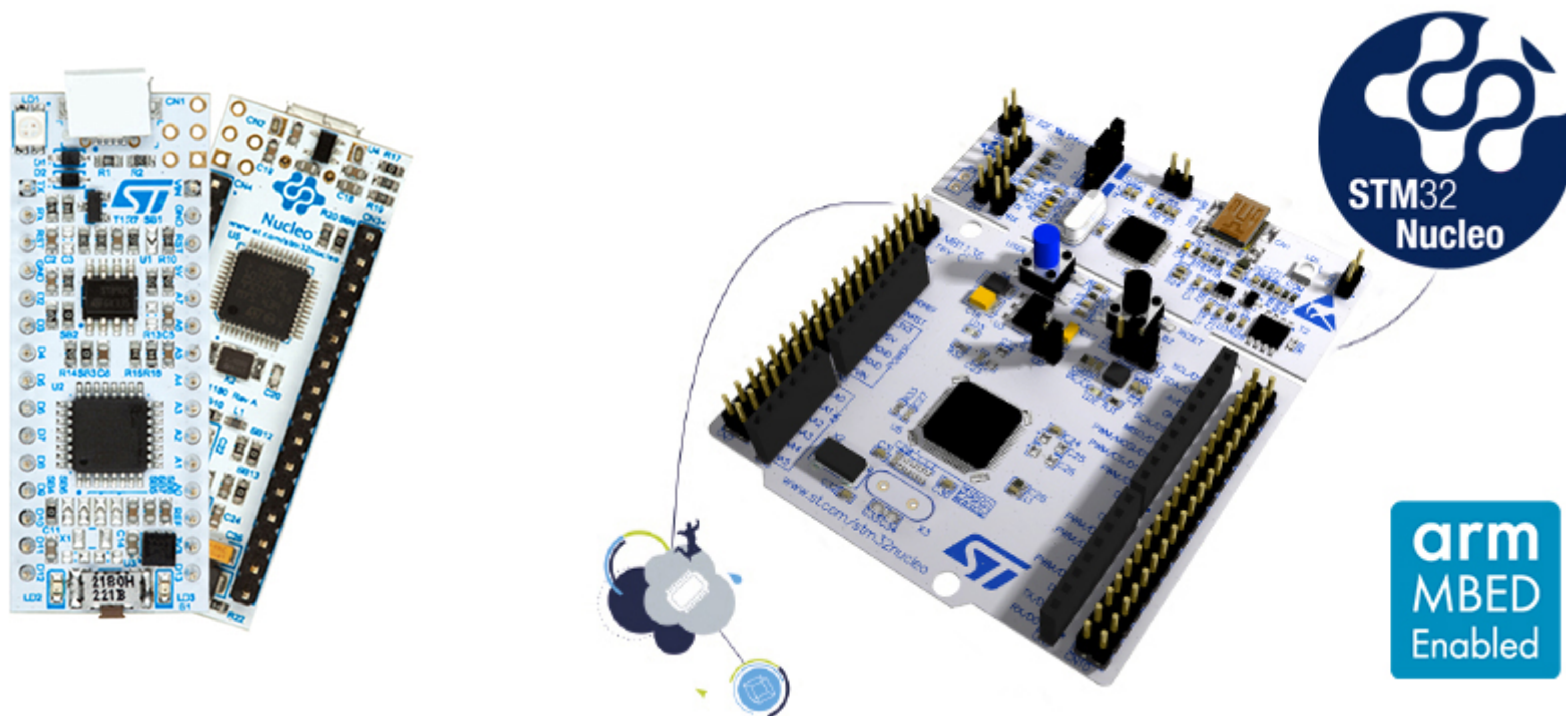
Desky STM 32 Nucleo

STM32 Nucleo desky pro seznámení s procesory STM32

Celá řada desek (cca 40 desek) viz st.com/stm32nucleo

Dotované ceny, výhodné **Nucleo** STM32F303RE (260 Kč bez DPH)

Pozn. pro Nucleo STM32F303RE – máme program LEO - osciloskop, funkční generátor, voltmetr <https://embedded.fel.cvut.cz/platformy/leo>

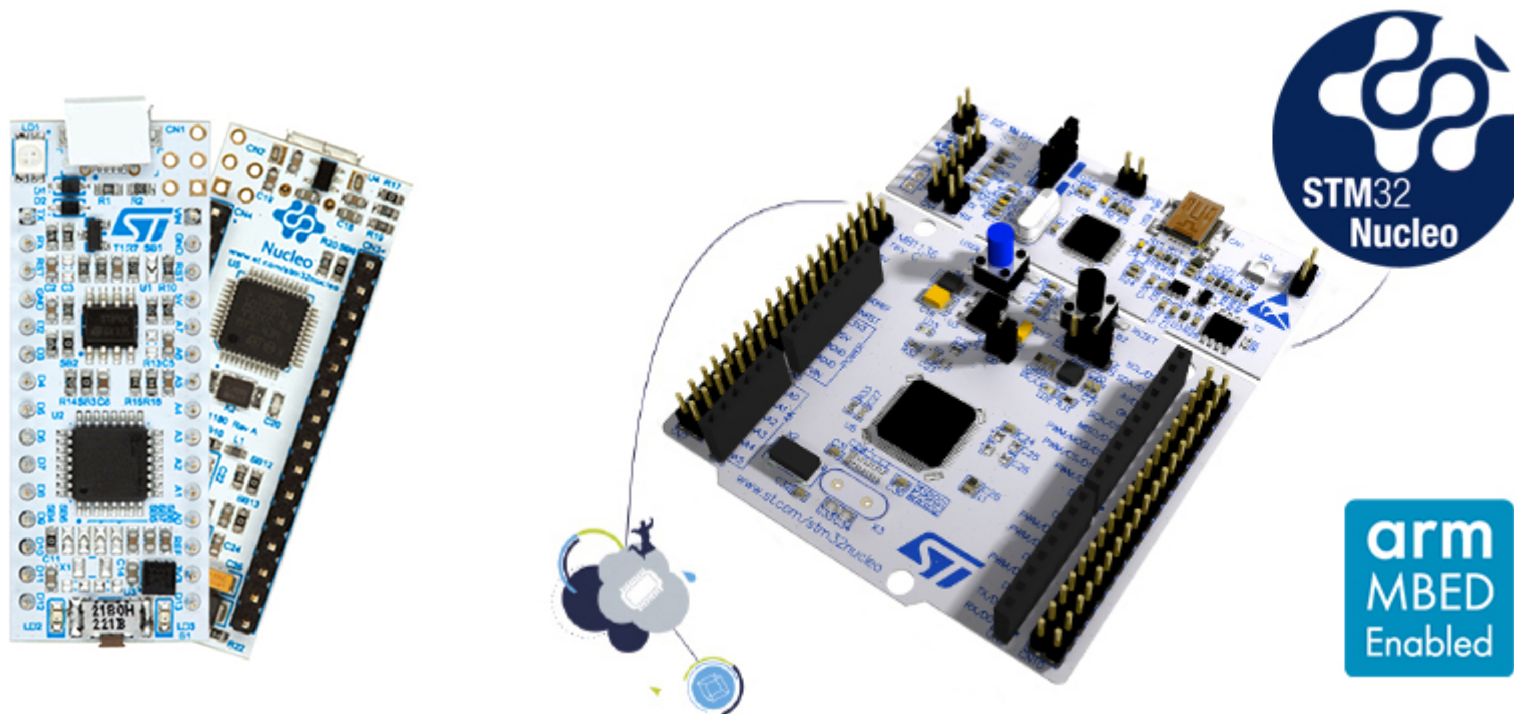

Desky STM 32 Nucleo

Možnost **programování** pomocí různých nástrojů – od assembleru až po Matlab.

Podpora programování desek Nucleo také *On line IDE mbed*

Snaha dosáhnout jednoduchosti, **jako u Arduina**, desky obsahují také konektory kompatibilní s Arduino konektory a podobné pojmenování signálů

Deska F0- Lab a deska Nucleo ?

Na desce Nucleo 32 je procesor **STM32F042K6** v pouzdře LQFP 32 s 32 vývody

Náš procesor **STM32F042F6P6** v pouzdře TSSOP20 má pouze 20 vývodů, má však stejně velkou paměť Flash i SRAM i shodné periferie (vstupně výstupní brány, komunikační kanály UART, SPI, IIC Bus,..) s shodným programovým ovládáním.

Řešení – při tvorbě programu pomocí **On line IDE mbed** „předstírat, že se tvoří program pro STM32 Nucleo F042, a používat pouze ty piny, které má náš STM32F042F6P6 v menším pouzdře.

Závěr - využití mbed pro Nucleo F042

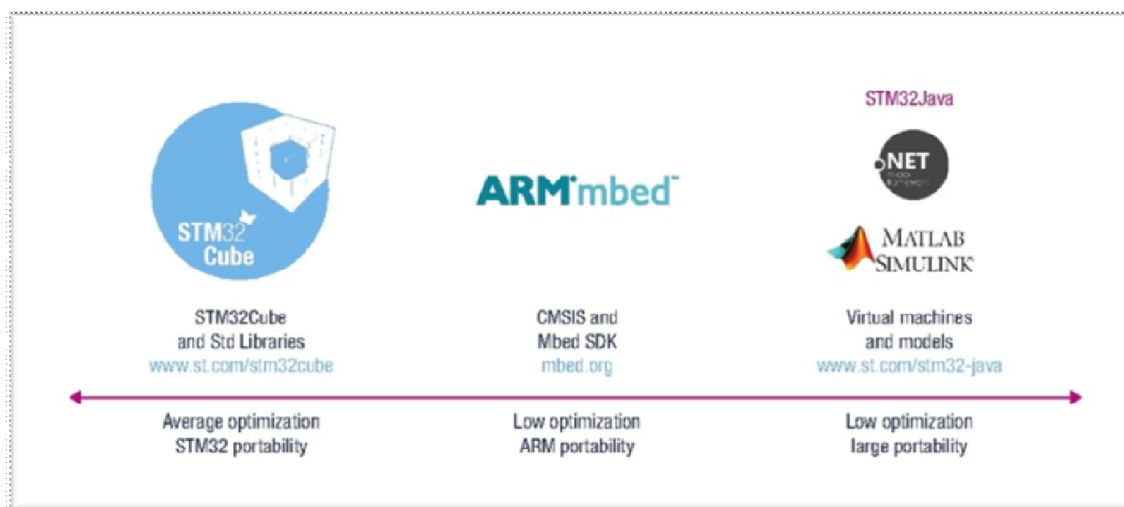
Co znamená **On line IDE mbed** ? Program se tvoří (edituje a překládá) pomocí webového prohlížeče přímo na příslušné **www stránce**. Stáhne se **výsledný binární kód**, který se nahraje do kituNucleo.

MBED -detailně – KyR, Bio, Ek v-1. ročníku, v předmětu *Programování*

Co je to IDE MBED ?

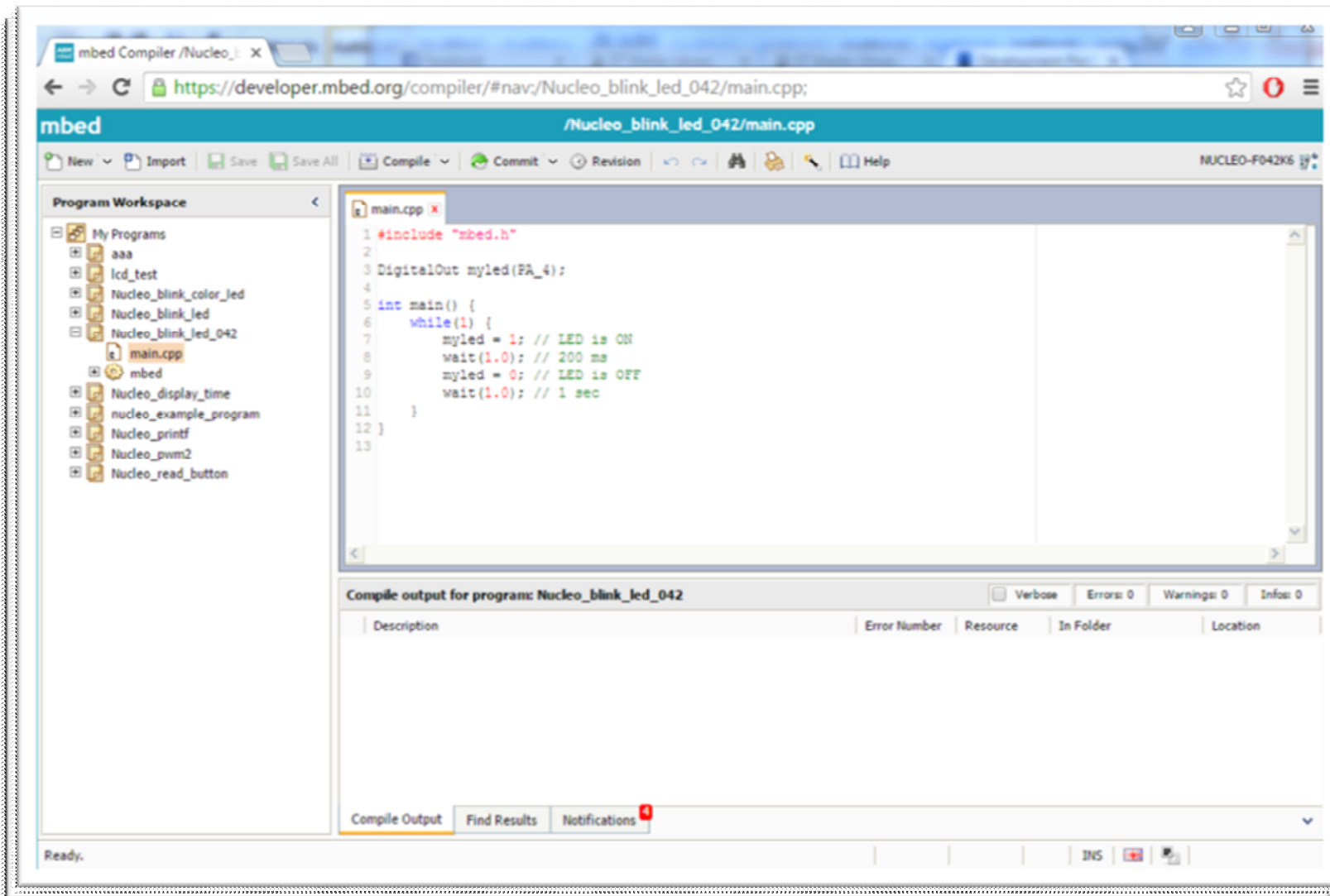
- **Knihovna pro programování mikrokontrolérů**
- **Jazyk C++**
- **Jednoduché funkce dělají složité věci**
- **„Od řidiče auta až po jeho mechanika“**

Přehled podporovaných desek na : <https://os.mbed.com/platforms/>

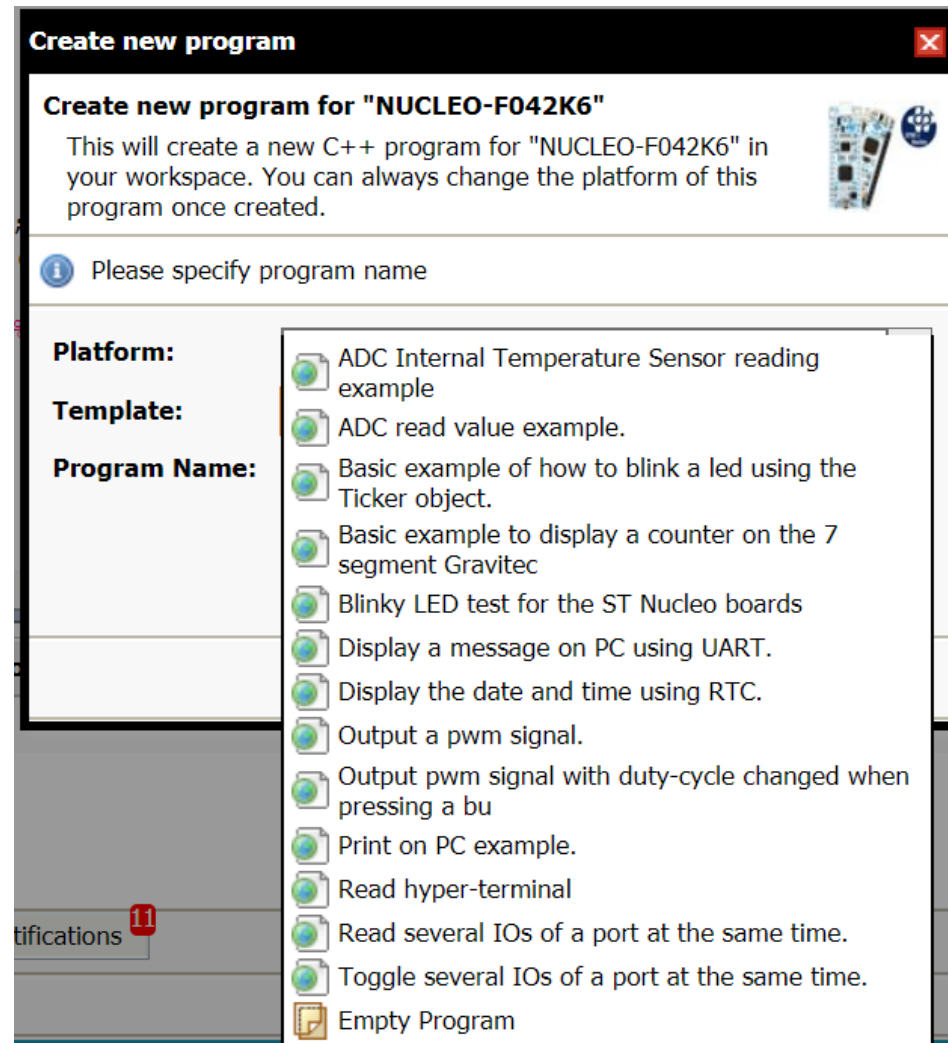
Jak se řeší příprava programu

Registrovat se na developer.mbed.org a vytvořit si účet

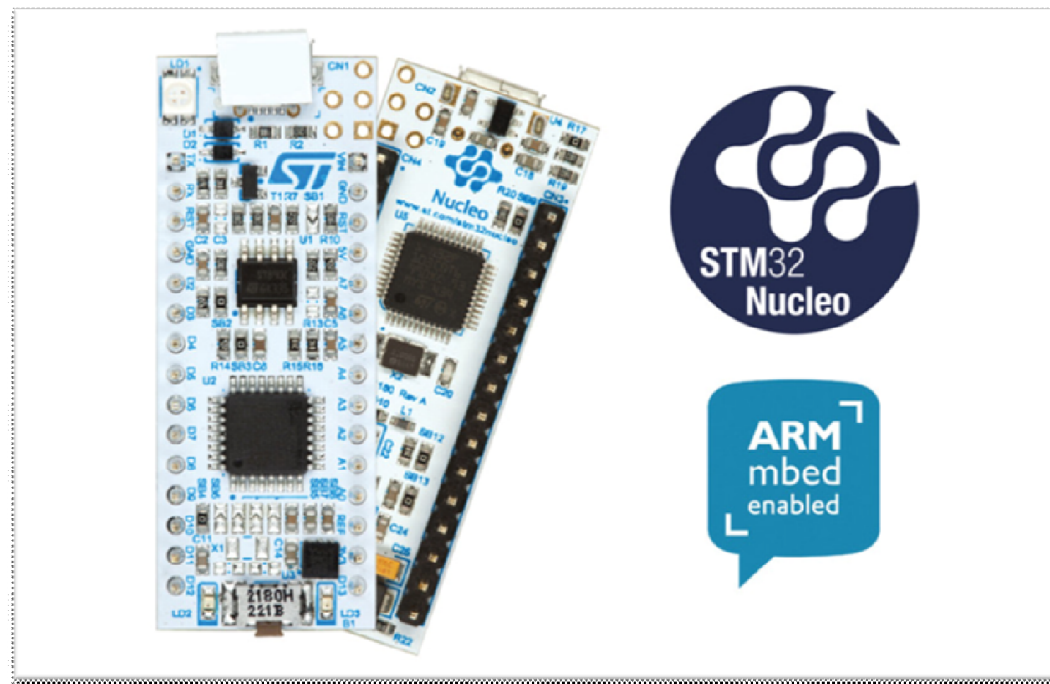
JAK NA TO

Samotné prostředí mbed poskytuje mnoho základních příkladů, ze kterých se dá vycházet

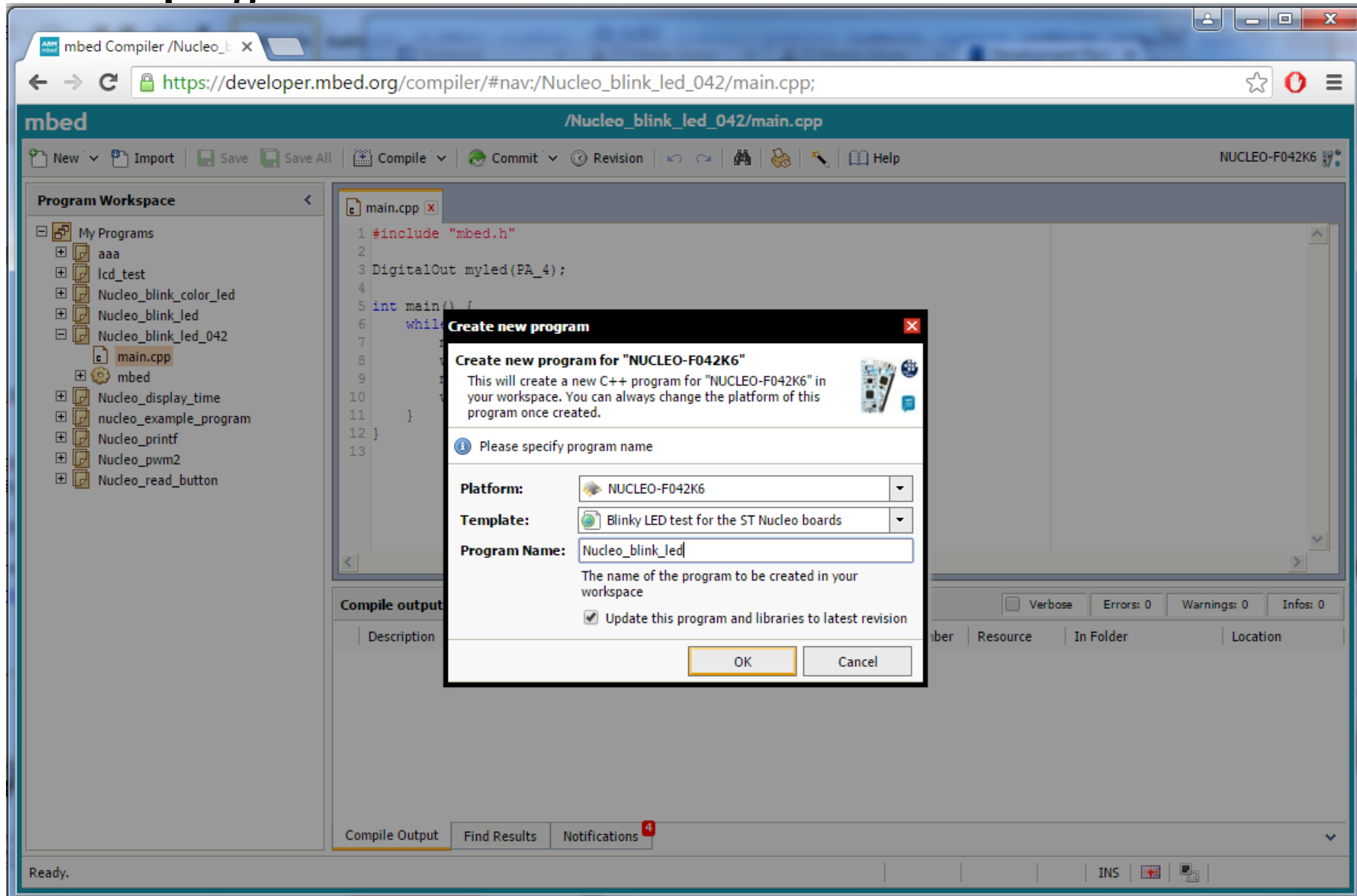

PRVNÍ PROGRAM

- Stačí založit projekt s některou z předloh
- Blikání LED
- Předloha funguje na demonstračním kitu, s drobnou modifikací i na desce F0 - Lab

První program

První program, blikání LED pro Nucleo F042

```
#include "mbed.h" // hlavička programu - říká, že použijeme
mbed

DigitalOut myled(LED1); // definice, kde se LED rozsvítí

int main() { // hlavní funkce programu; musí vždy existovat
    while(1) { // nekonečná smyčka; bude se stále blikat
        myled = 1; // zapni LED
        wait(0.2); // počkej 200 milisekund
        myled = 0; // zhasni LED
        wait(1.0); // 1 sec
    }
}
```

Problém, my nemáme Nucleo F042, máme LED na jiných pinech, proto je nutno piny určit jinak. Onačení - piny **PA_4**, **PA_3**,...

Blikání LED uprav. pro F0-Lab na kontakt. poli , pin PA_4

```
#include "mbed.h" // hlavička programu - říká, že použijeme  
mbed
```

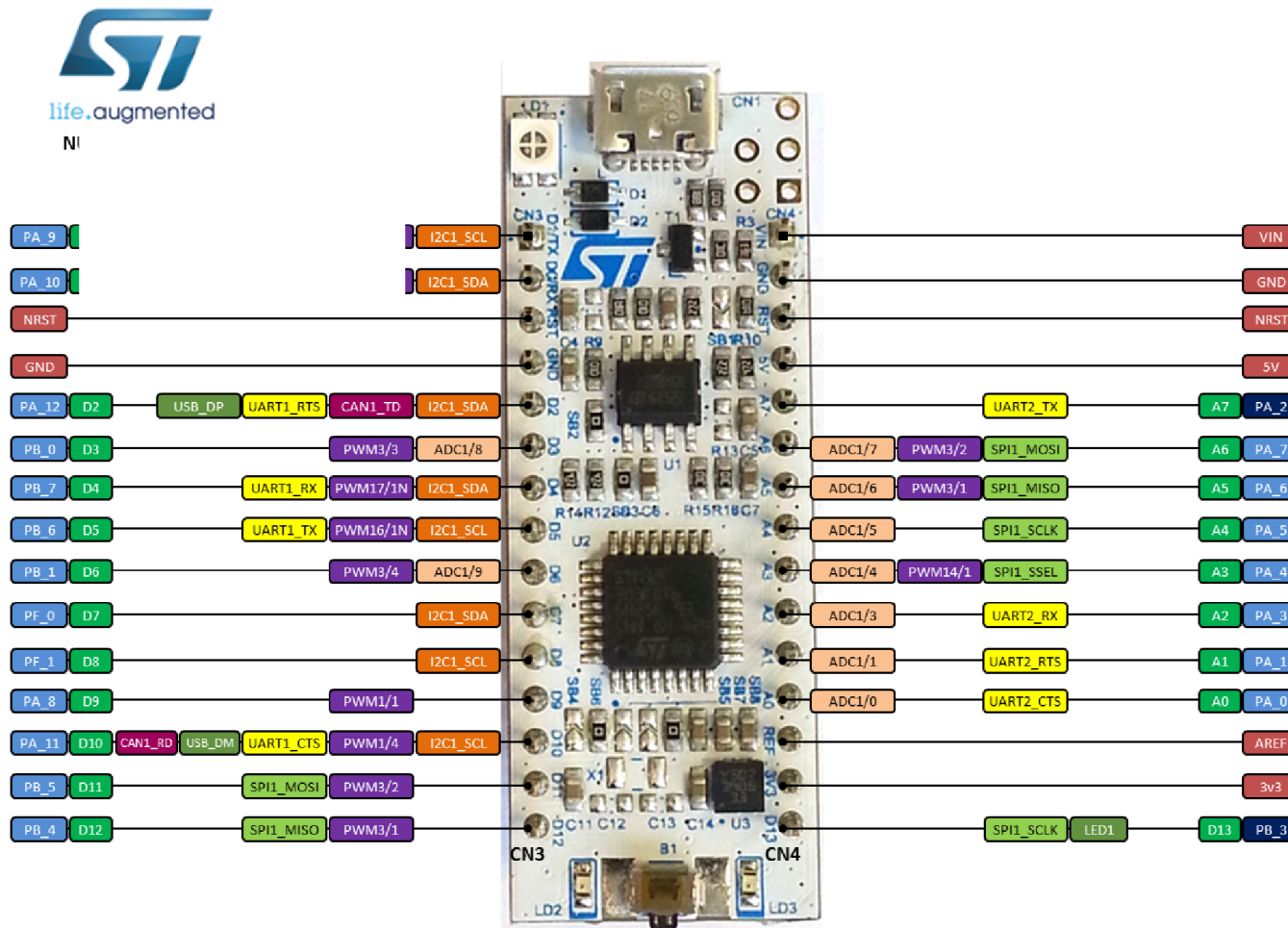
```
DigitalOut myled(PA_4); // definice, kde se LED rozsvítí
```

```
int main() { // hlavní funkce programu; musí vždy existovat  
    while(1) { // nekonečná smyčka; bude se stále blikat  
        myled = 1; // zapni LED  
        wait(0.2); // počkej 0,2 sekundy  
        myled = 0; // zhasni LED  
        wait(1.0); // 1 sec  
    }  
}
```

My máme **LED na PA_4** , což je pin **číslo 10**

Piny a jejich označení v mbed

- Samotný mikrokontrolér definuje výstupní piny na několika bránách - P(A/B/C)_0-15
- Kity Nucleo mají *Arduino headery* značené D_0-x
- mbed zavádí své označení pinů, od digitálních Dx, analogových Ax, až po samotné periferie (např. PWM3/2), nebo definice tlačítek (user button) a LED (LED1)

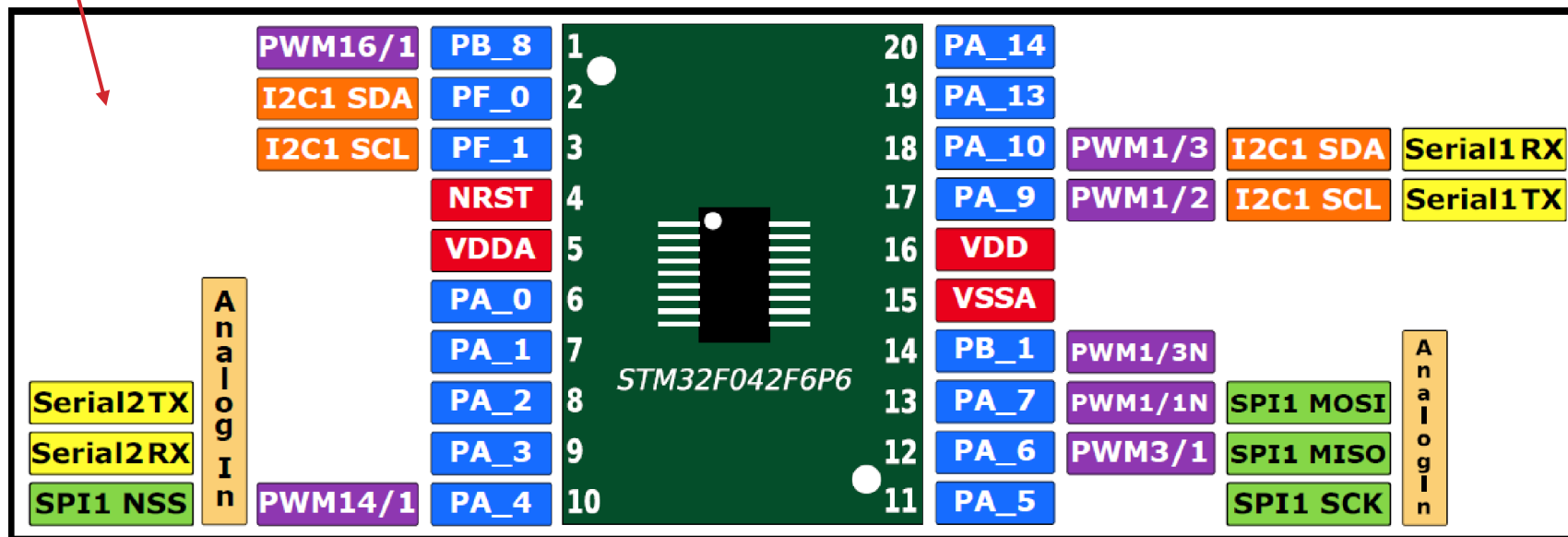
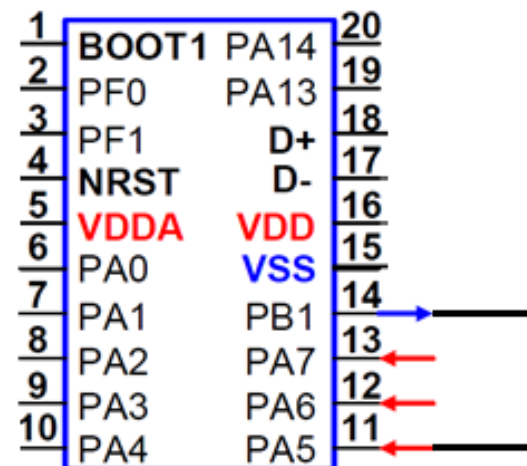

Piny a jejich označení v F0-Lab s STM32F042F6P6

Na **F0-Lab** je k dispozici méně pinů, než je na **Nucleo F042**.
budeme používat označení PA_4, ...PA_0, ...

Korigovaný přehled API je k dispozici u **STM32F042F6P6**, viz. BP. L. Bielesch, ČVUT- FEL, 2019

STM32F042F6P6

Korekce chyb mbed a upřesnění informací k PWM u F042

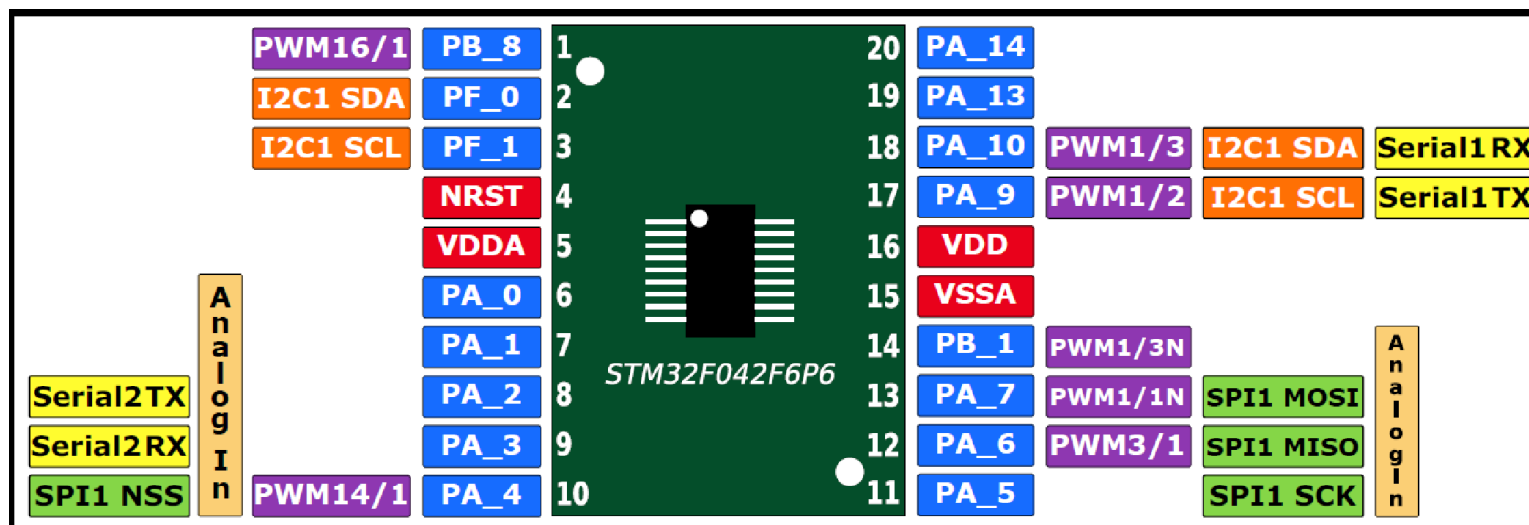
PWM 1/3, PWM1/2, PWM1N lze použít **pouze se shodně** (společně) nastavenou **periodou**, avšak **lze** použít **různou střidu**

PWM14/1 používá Timer 14 kanál1, PWM16/1 – Timer 16, kan. 1;

PWM3/1 – Timer 3, kan.1

PWM1/3 –Timer 1, kan.3; PWM1/2 stejný Timer1, ale kanál 2

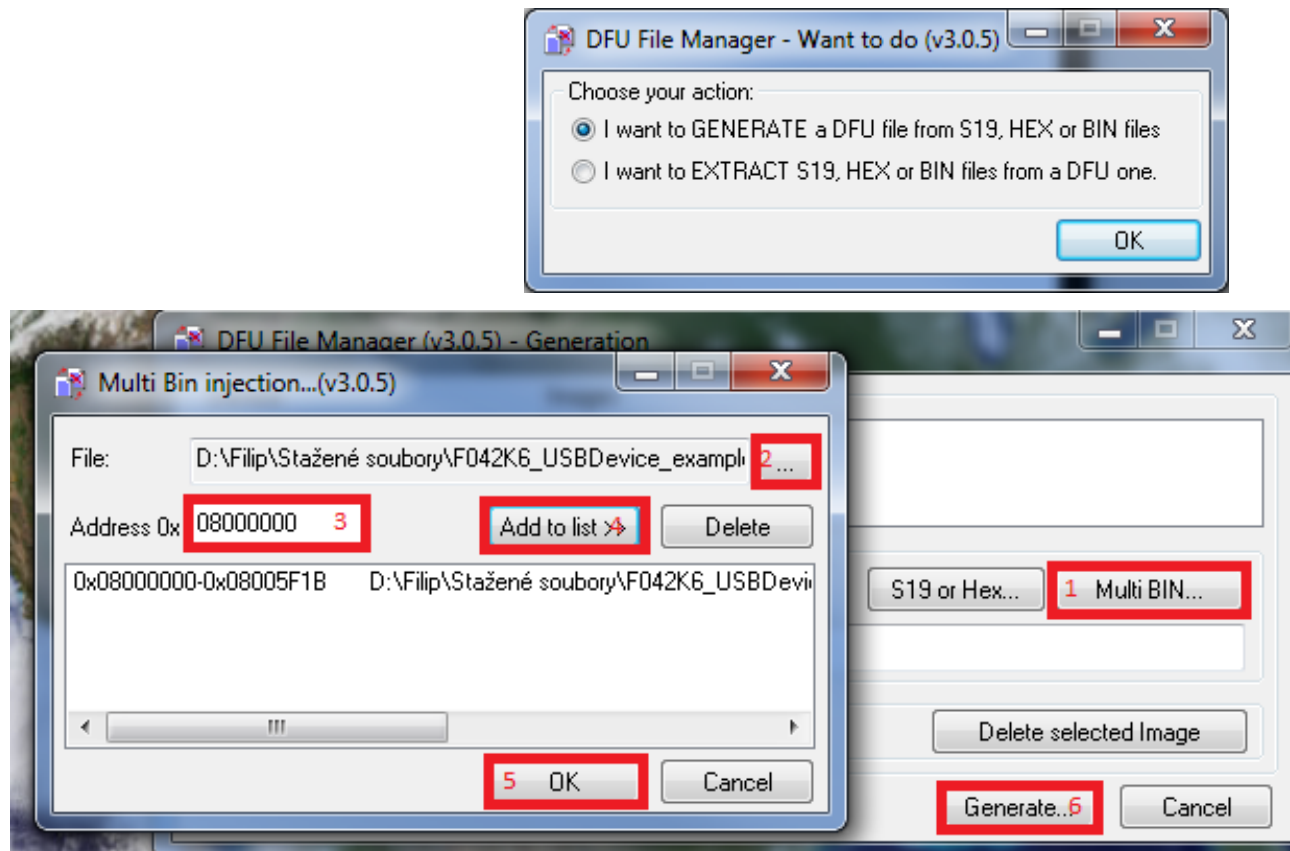
Nelze použít současně PWM1/3 a PWM1/3N (pouze jeden z obou), protože jsou založeny na stejném Timeru 1 a kanálu 3; pouze používají různé výstupy (přímý nebo negovaný). Detaily- viz BP L. Bielesch

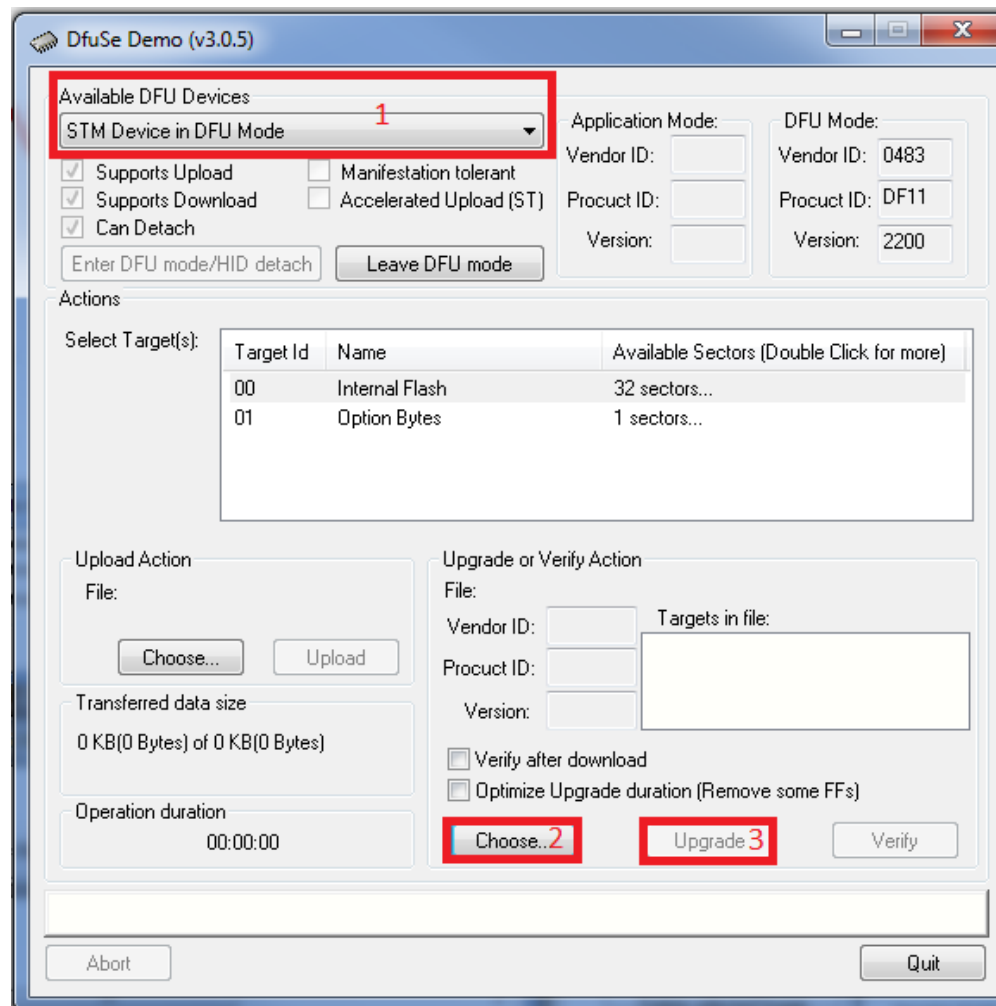
Nahrání programu do paměti FLASH procesoru

- Tlačítkem **Compile** se stáhne vygenerovaný program
- Nucleo kit – jako obyčejná FLASH (přes USB kopírovat bin. soubor)
- Pro desku F0 - Lab je třeba použít **DfuSe** – třeba **soubor.dfu**

Vygenerování **xxx.dfu** z **xxx.bin** pomocí **DFU manager** (ten se nainstaloval spolu s DfUSE Demo)

Nahrání programu pomocí DfuSE Demo

Nahrání programu pomocí Cube programmer

Cube programmer, novější program, umožňuje využít přímo soubor xxx.bin bez potřeby konverze do souboru typu xxx.Dfu

Někdy problém s instalací, (např. v učebnách 402,...)

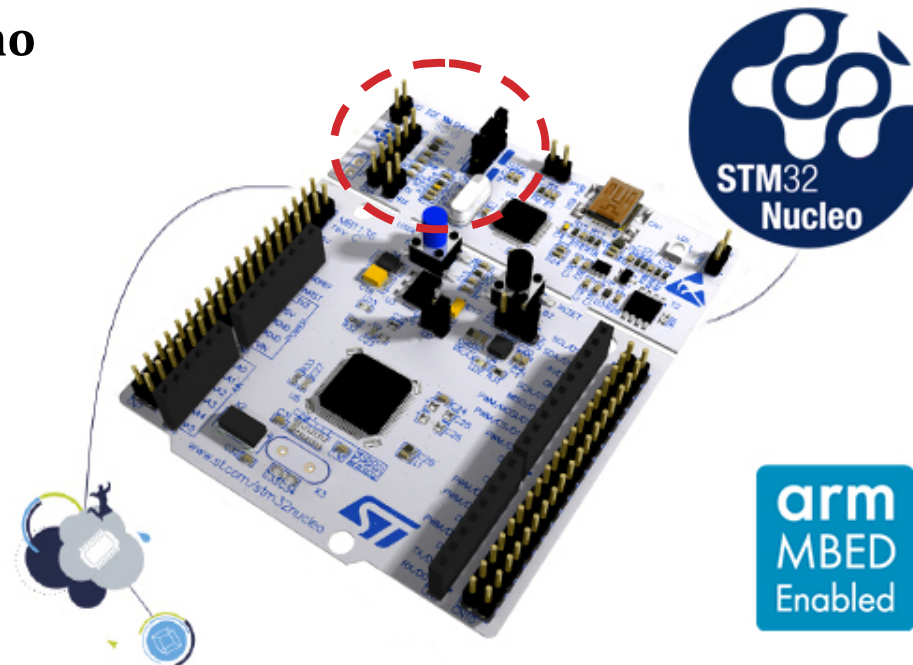
Není potřeba převod xxx.bin na xxx. Dfu, podporuje nahrávání souboru xxx.bin

Nahrávání programu do F0 – Lab pomocí Nucleo 64

Alternativní způsob nahrávání s využitím kteréhokoliv kitu Nucleo 64
Odpojit vytažením „jumperů“ zabudovaný procesor a pomocí vodičů
napojit na desku F0 – lab na piny č. 19 a č. 20 (rozhraní SWD).

Nahrání binárního souboru pouhým **nakopírováním přes USB**

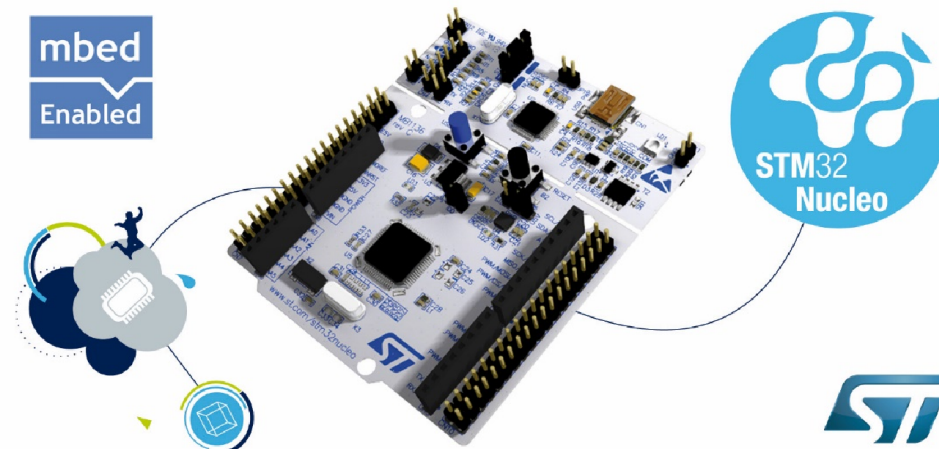
Možnost využití **zabudovaného**
převodníku UART – USB.

DRUHÝ PROGRAM

- „Lampička“ s LED – tlačítko rozsvítí LEDku
- Malý demo kit nemá vlastní tlačítko
- Pro desku pouze definujeme kde je tlačítko a LED umístěna

STM32 Nucleo
open development platform

DRUHÝ PROGRAM

```
#include "mbed.h"

//určení kde je tlačítko

DigitalIn mybutton(PB_1); // tlačítko na PB_1 u F042
DigitalOut myled(PA_4); //umístění LED na PA_5 u F042

int main() { //hlavní funkce
    while(1) { //smyčka
        if (mybutton == 0) { //podmínka zda bylo stisknuto tlačítko
            //0 - ANO, 1 - NE
            myled = !myled; // pokud ano, tak zapni/vypni LED
            wait(0.2); // 200ms pro eliminaci dvojkliku
        }
    }
}
```

Označení pinu (např. PA_4 je na pinu č. 10) dle dokumentace procesoru a schématu F0 – Lab.

Externí Pull- Up rezistor (68k nebo 22k... 10 k) na PB_1

Zápis Wait

Různý zápis stejného čekání

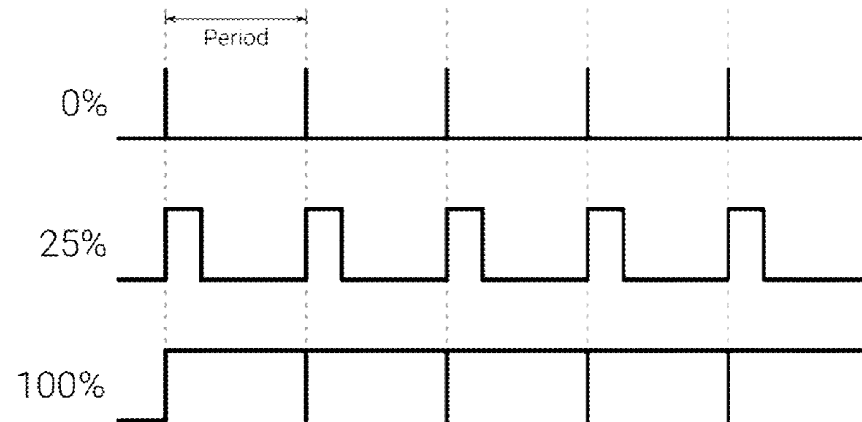
```
#include "mbed.h"

int main() {
    while(1) {
        wait(0.2); // 200 ms
        wait_ms(200); // 200 ms
        wait_us(200000); // 200 ms
    }
}
```

TIMER - PWM

Pulzně šířková modulace **PWM**

- Signál nabývá hodnot \log_0/\log_1
- Poměr stavů zapnuto/vypnuto je střída
- Čas přenosu jedné střídy je perioda
- Příklad: LED osvětlení, DC motory, topení, řízení polohy – servo motor, atd.

Příklad PWM

PWM na pinu PA_4, postupné rozsvěcování a zhasínání LED

```
#include "mbed.h"
PwmOut led(PA_4);
short r;

main() {
    r=0 ;
    led.period(0.001);
    while(1) {
        led = 0.5+ 0.5*sin((r++)/32.0);
        wait_ms(10);
    }
}
```

Short - 2 bytes -32768 to 32767

Krátký tutorial pro C <http://www.stat.cmu.edu/~brian/cprog.html>

Příklad použití analogového vstupu - třída AnalogIn

Čtení analogového napětí na PA_3, stálé nastavování střídavy PWM na pinu PA_4 podle velikosti napětí na PA_3

```
#include "mbed.h"

AnalogIn voltage(A2); // PA_3
PwmOut led(PA_4);

int main() {
    led.period(0.001);
    while(1) {
        led = voltage;
    }
}
```

Příklad použití třídy Ticker

Umožňuje provádět operace v konstantních časových intervalech, aniž by byla zatížena hlavní smyčka programu (zde sice nedělá nic, „ale mohla by“). Ticker aktivuje funkci **překlápění po 0,5 sec.**

```
#include "mbed.h"

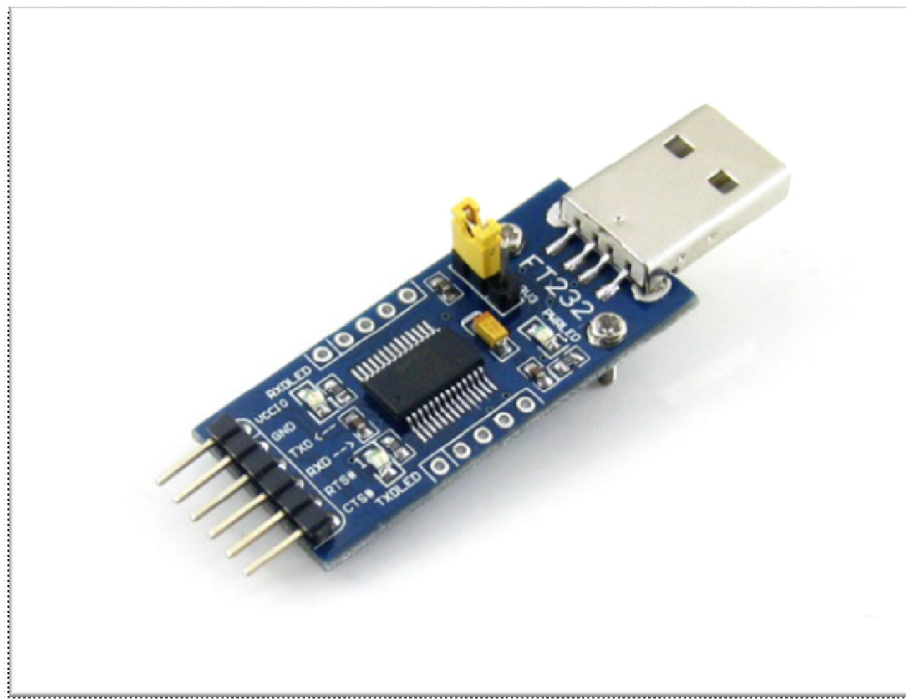
DigitalOut led(PA_4);
Ticker ticker;

void function() {
    led = !led;
}

int main() {
    ticker.attach(&function, 0.5);
    while(1);
}
```

Jak dále - textová komunikace

- V mbed na demo kitu lze také snadno **komunikovat pomocí terminálu** – „povídání s mikrokontrolérem“, případně **jeho řízení pomocí PC, komunikační kanál UART**
- Pro desku F0 – Lab potřebujeme **externí převodník „UART -> USB“** převodník (cca 90 Kč v GME)

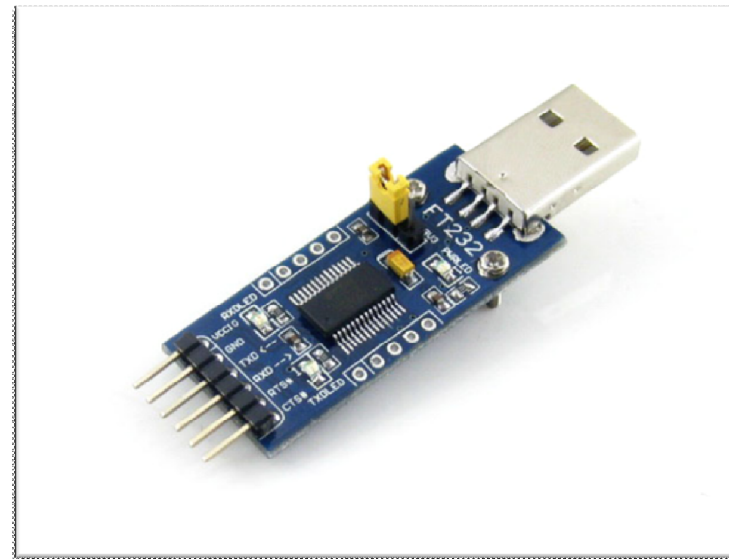

Komunikace pro ladění

Při použití mbed **není k dispozici „ladění“** programu – **debugging**

Možné způsoby:

- **Využít textové výpisy při průchodu nějakou částí programu**
- **Využít blikání LED – bliknout několikrát, nebo použít PWM pro nastavení jasu, příp. využít několik signalizačních LED**
- **PWM signalizace pomocí sluchátka (různé tóny)**

Kam dále

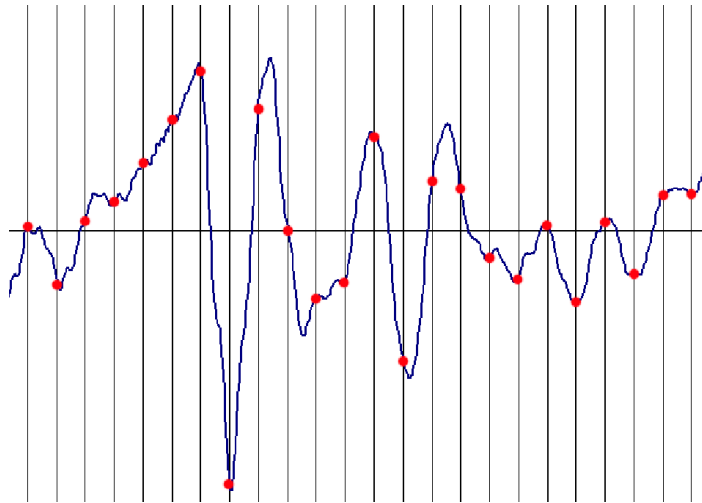
- **Mnoho dalších funkcí – PWM, časovače, AD a DA převodníky**
- **Jak začít**
 - Použít předlohy na jednoduché programy a zkoušet modifikovat
 - Dále samotná mbed komunita vytváří mnoho programů
 - Nucleo a jeho extension boardy – např. Bluetooth, P-nucleo
 - Internet je plný tutoriálů
- **Pro pokročilé funkce i programátory**
 - STM Cube MX

Více informací BP Lukáš Bilesch, další možnosti ladění s mbed, popis tříd, možnost volání funkcí v assembleru

ADC/DAC

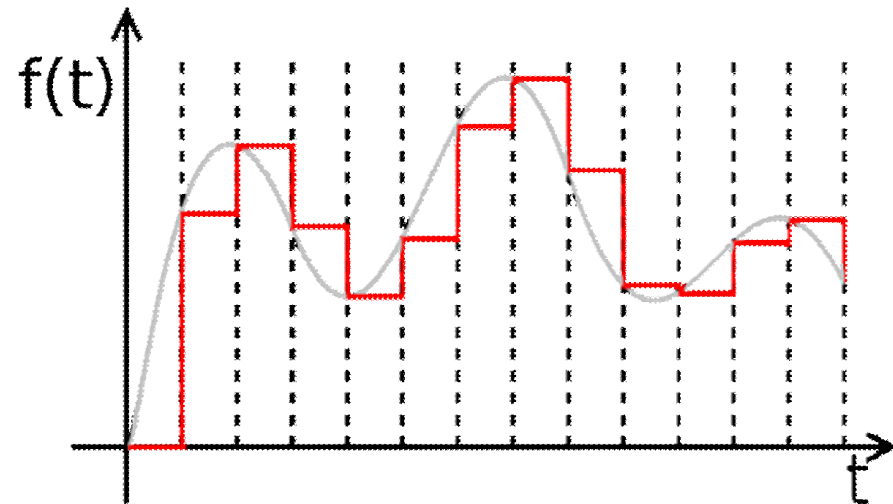
ADC -Analogově digitální převodník

- **Převod analogového signálu na digitální**
- **Příklad: voltmetr, mikrofon, záznam signálu**

Digitálně analogový převodník DAC
(opak ADC)

- **Příklad: výstup přehrávače, tvorba signálu (STM32F042 nemá DAC)**

AD/DAC

- **Pro ADC - AnalogIn nazev(pin)**
- **Čtení hodnoty promenna = nazev.read()**
- **Hodnota je v rozmezí 0 až 1, procentuálně mezi 0 a maximálním napětím + 3.3V**
- **Reálné napětí se určí jako promenna * 3.3 V**
- **Pro DAC – AnalogOut nazev(pin)**
- **Zápis hodnoty nazev.write(hodnota)**
- **Hodnota je také v rozmezí 0-1, tj. kolik procent max napětí bude na výstupu**

Zvuk- generace pomocí reproduktoru

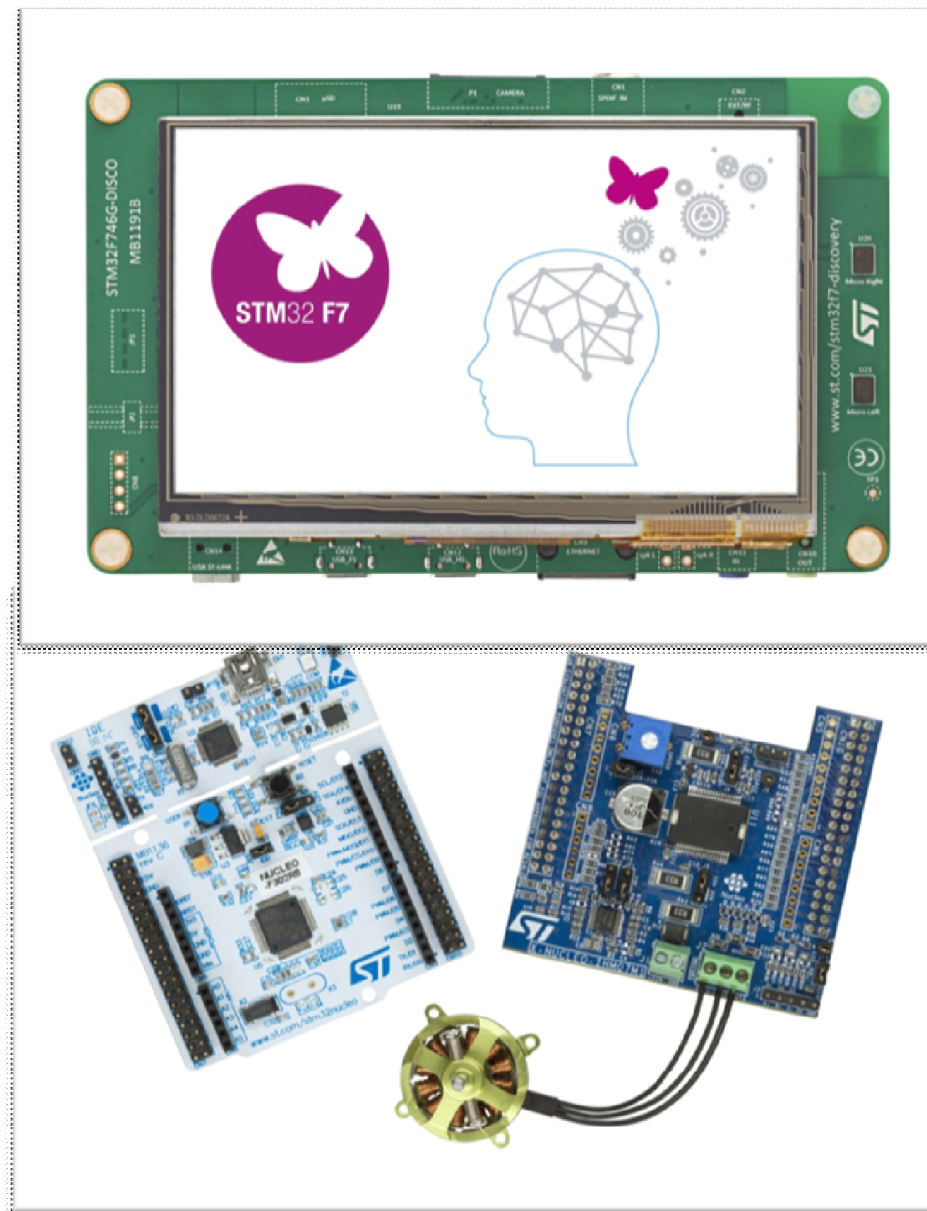
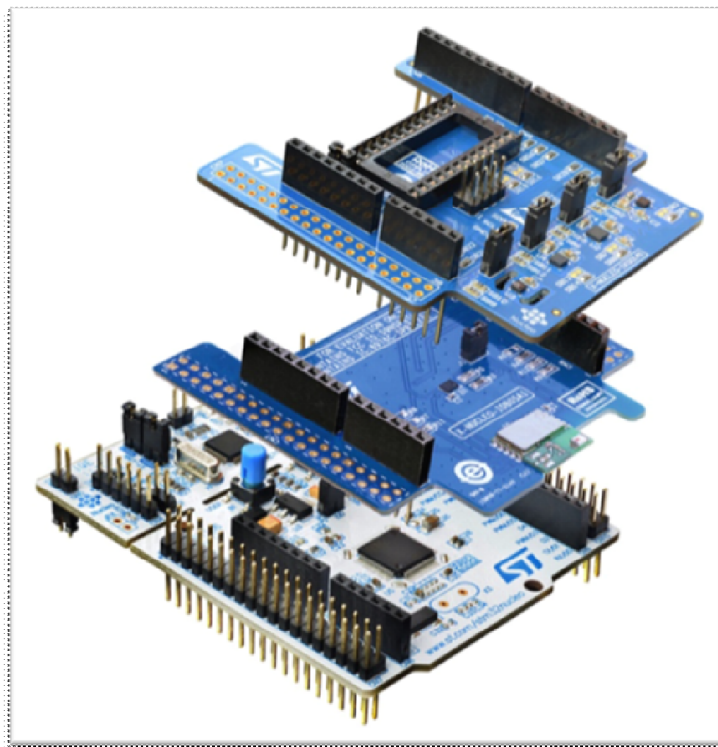
Nasledující příklad ukazuje jednoduchý program – hrací skříňka.
Na pin PA_4 stačí připojit reproduktor s budičem a pak doplnit melodii vybrané písni. (Program pokračuje na dalším snímku.)

```
#include "mbed.h"
#define C 261.63
#define C_S 277.18
#define D 293.66
#define D_S 311.13
#define E 329.63
#define F 349.23
#define F_S 369.99
#define G 392
#define G_S 415.3
#define A 440
#define A_S 466.16
#define B 493.88
class Buzzer {
public:
    Buzzer(PinName pin) : _pin(pin) {}
```

Zvuk

```
. void beep(int freq, float time) {
    _pin = freq? 0.5:0;
    _pin.period(freq? 1.0/freq : 1);
    wait(time);
}
private:
    PwmOut _pin;
};
Buzzer buzzer(PA_4);
int main() {
    buzzer.beep(G, 0.5);
    buzzer.beep(G, 0.5);
    buzzer.beep(E, 0.5);
    buzzer.beep(0, 0.5);
    buzzer.beep(G, 0.5);
    buzzer.beep(G, 0.5);
    buzzer.beep(E, 0.5);
    buzzer.beep(0, 0.5);
    buzzer.beep(G, 0.5);
    buzzer.beep(G, 0.5);
    buzzer.beep(A, 0.5);
    buzzer.beep(G, 0.5);
    buzzer.beep(G, 1);
    buzzer.beep(F, 1);
    buzzer.beep(0, 0);
}
```

KAM DÁLE

Další možnosti

Pro levné „embedded aplikace“ je možno využít i levnější procesory řady STM 32

https://cz.farnell.com/w/c/polovodice-io/mikrokontrolery-mcu/16-32-bitove-mikrokontrolery-mcu-arm/prl/vysledky?st=stm32f0&sort=P_PRICE

Např. STM32F030F4P6

Na závěr

Poznámka: S využitím mbed lze pracovat i s **knihovnamí** „HAL“ a „Low Layer“ pro STM32.

Lze tvořit i programy a funkce v **assembleru** procesoru ARM cortex – M0 (M3, M4), které se vlají z C.

Mbed – první krok pro první seznámení , dále využít standardní profesionální nástroje, Cube IDE, IDE Keil , IDE - IAR,...

Mbed není profesionální nástroj, je to podobné , jako Arduino IDE, ale pro ARM. Je zde „korektní C“.

V předmětu programování - prof. Faigl, doc. Vítek - se používá stejný nástroj (mbed) ve spojení s kitem Nucleo F446- tedy malá příprava.

Konec

ARM[®]mbed[™]